

2022/1 HTP-jaoston kokouksen pöytäkirja 19.1.2022

Aika 19.1.2022 klo 9.03-10.45

Paikka: Teams-etäkokous

Läsnä

Sirkku Saarikoski	STM, puheenjohtaja
Satu Auno	Etelä-Suomen avi, jäsen
Riitta Työläjäarvi	SAK, jäsen
Piia Taxell	TTL, jäsen
Jenni Uljas	Teollisuusliitto, jäsen
Auli Rytivaara	EK, jäsen
Eliisa Irpola	Kemianteollisuus, jäsen
Tanja Ylitöyrä	STM, sihteeri

1. Kokouksen avaus ja asialistan hyväksyminen

Puheenjohtaja avasi kokouksen.

2. Hyväksytään edellisen kokouksen pöytäkirja

Edellisen kokouksen pöytäkirja hyväksyttiin.

3. Syöpädirektiivin 4. päivitysdirektiivi, tilannekatsaus

Puheenjohtaja kertoi, että neuvosto oli tehnyt syöpädirektiivin 4. päivitykseen liittyvistä erimielisyysistä komission laatiman kompromissiehdotuksen. Tähän ehdotukseen tehdyt muutokset komissio hyväksyi. Yhteinen kompromissiehdotus hyväksyttiin neuvostossa ennen joulua ja Euroopan parlamentin pitäisi hyväksyä se tammikuun alkupuolella. Muutoksia koskeva asiakirja on lähetetty jäsenille ennakkoon. Kun asiakirja on saatu käännettyä, se julkaistaan virallisessa lehdessä kevään aikana. Siitä lähtee 2 v. täytäntöönpanoaika.

Muutokset:

Nikkeli, bentseeni ja akryliniiri on päivitettävä. Riskiperusteinen lähestymistapa menee jatkovalmisteluun WP Chemicalsiin. Komission on valmistettava kvartsipölylle uusi raja-arvo, joka on laitettava tämän vuoden aikana valmisteluun. Suomella on jo puolet tiukempi HTP-arvo kuin EU:n raja-arvo. Myös koboltille tulee raja-arvo. On tehtävä 25 aineen lista seuraavista syöpävaarallisista ja reprotoksista aineista, joille tulisi asettaa raja-arvot sekä alustava aikataulu siitä, milloin päivitetään. Vaaralliset lääkeaineet kuuluvat jo direktiivin soveltamisalaan, eivät tule liitteeseen. Kuitenkin meillä tilanne on se, että direktiivi on suomennettu väärin, meillä vaaralliset lääkeaineet eivät kuulu kansalliseen lainsäädäntöön. Meillä on muutettava syöpävaarallisten aineiden määritelmää. Tulee koulutusvaatimus vaarallisia lääkeaineita koskien. Reprotoksiset aineet: non-paperissa erilaisia vaihtoehtoja toteuttamiselle, esim. arvot muutettava sitoviksi, ei 40 v. säilytysaikaa, kynnysarvoasia. Non-paperia käytettiin pohjana kompromissiesitykselle, se julkaistiin virallisena neuvoston valmisteluasiakirjana. Jos aineella on kynnysarvo, altistumista on vähennettävä asetettuun raja-arvoon saakka. Altistumisen minimointivelvoite koskee vain ei-kynnysarvoisia aineita. Tietoja reprotoksista aineista altistuneista työntekijöistä pitää säilyttää 5 v. Meidän on mietittävä säilytystä; säilyttääkö työnantaja vai laitetaanko ASA-rekisteriin? Nykyiset reprotoksisten aineiden indikaattiset raja-arvot siirrettiin syöpädirektiivin alle ja muutettiin sitoviksi. Keskusteltiin säilytysasiasta, jäsenet pitivät parempana ASA-rekisterissä säilyttämistä.

Myös lyijy ja biologiset raja-arvot tulevat syöpädirektiivin alle. Näiden aineiden HTP-arvot on siirrettävä syöpäasetuksen alle. Pohdittava, annetaanko HTP-asetusta tänä vuonna vai vasta 2023. Keskusteltiin. Hyväksyttävän riskitason määrittäminen on vaikeaa. PJ kertoi, että tolerable-taso on yleisesti ollut 4/1000. Työläjäjärvi piti tolerable level-tasoa turhan korkeana, aiheuttaisi paljon kuolemia. Samoin Irpola totesi arvon olevan korkea. PJ kertoi, että arvossa lähdetään siitä, että työntekijä altistuisi 8 tuntia päivässä 40 vuoden ajan, minkä Irpola totesi vähän selittävän asiaa. Jos altistumiset reprotoksisille aineille tallennetaan ASA-rekisteriin, se edellyttää lain avaamista ja vaatii siten paljon suuremman työn.

4. Perustelumuiiot

- Alumiini

Taxell kertoi, että alumiinin ja alumiiniyhdisteiden HTP-arvot on syytä päivittää. Hitsaushuuruille, alumiinisulfaateille ja -fluoridille sekä liukoisille yhdisteille on arvot, mutta muille ei. Nyt tarkoituksena on saada kaikki alumiinin epäorgaaniset yhdisteet katettua. Meillä ei myöskään ole ollut virallista biologisten näytteiden raja-arvoa. Alumiinimetallia käytetään paljon monikäyttöisyytensä takia. Alumiinisulfaattia käytetään eniten, sen käytössä vedenkäsittelyssä ei käytännössä altistuta. Alumiinioksidia, -hydroksidia sekä itse alumiinia käytetään jonkin verran. Altistumismittausdata liittyy lähes kokonaan alumiinin hitsaukseen; liukoisen alumiinin osalta ei juuri ole mittausdataa. Keskipitoisuus mittauksissa on 0,2 mg/m³. Biomonitorointidataa on paljon. Keskipitoisuus virtsassa on 0,6 µmol/l altistavissa töissä. DNEL-arvoja on esitetty joillekin yhdisteille, ovat keskenään vaihtelevia. Yleensä altistutaan huuruille, joskus pölyille. Mitä pienempiä hiukkasia, sitä paremmin ne painuvat alveoleihin. Poistuminen keuhkoista on hidasta. Imeytyvät heikosti maha-suolikanavasta, mikä vaikeuttaa eläinkokeiden (suun kautta) tulkintaa. Alumiini sitoutuu elimistön molekyyleihin, erityisesti luuhun. Erityy pääasiassa virtsaan. Lyhytaikaisen altistumisen jälkeen poistuminen elimistöstä on nopeaa, pitkässä altistumisessa hidasta. Haittavaikutuksista keskeisiä neurologiset vaikutukset. Dataa ja tutkimuksia on paljon. Heikentynyttä kognitiivista suoriutumista ilmenee vielä tasolla, jolloin virtsan alumiinipitoisuus alle 5 µmol/l. Tällaisia tuloksia useista kokeista. Erityisesti alumiinin hitsauksessa ja altistuttaessa alumiinihuuruille lieviä neurologisia vaikutuksia on havaittavissa. Lisäksi niukkaliukoisilla alumiiniyhdisteillä on vaikutuksia keuhkoihin, mutta annosvastedata on "hämärää". Vanhoissa tutkimuksissa voidaan ajatella vaikutusten liittyvän yleiseen pölyaltistukseen. Usein mukana on muitakin altisteita, joten on vaikea sanoa, mikä on alumiinin vaikutus. Liukoisempien alumiiniyhdisteiden kohdalla on raportoitu ärsytysastmaa. Alumiinipitoiset lääkkeet on yhdistetty luiden haurastumiseen. Allergiat ovat harvinaisia. Lisääntymistoksiset löydökset ihmisillä ovat hajanaisia ja yksittäisiä. Eläinkokeissa välitön myrkyllisyys on vähäistä, mutta osa yhdisteistä on ärsyttäviä ja jopa syövyttäviä. Alumiinikloridin 90 pv hengitystiealtistumisen kokeessa koe-eläimillä oli muutoksia kurkunpäässä ja keuhkoissa. Myös alumiinikloorihydraatilla oli samantapaisia vaikutuksia. Alumiinifluoridin 28 pv kokeessa vaikutukset ilmenivät korkeammilla tasoilla. Niukkaliukoisista on vain vanhaa dataa. Suun kautta altistettaessa tasolla 100-200 mg alumiinia per painokilo aletaan nähdä vaikutuksia koe-eläimillä. Alumiiniyhdisteet eivät ole genotoksisia, paitsi hyvin korkealla altistustasolla vanhoissa kokeissa. Karsinogeenisia vaikutuksia ei ole havaittu. Lisääntymistoksisuutta on tutkittu paljon, mutta data on vanhaa ja ei-standardinmukaista. Taxell kertoi lisääntymistoksisuuden uudemmissa kokeista. Annosvastesuhteen kuvaaminen on näiden tutkimusten pohjalta vaikeaa. Lähes kaikissa maissa on vanhat alumiiniyhdisteiden raja-arvot. Saksassa on lähinnä yleisiin pölyvaikutuksiin perustuvat niukkaliukoisten alumiiniyhdisteiden raja-arvot, mutta biologisen altistumisen raja-arvo on melko tuore. USA:ssa raja-arvo on 1 mg/m³ alveolijakeiselle pölylle ja huurulle. Liukoisten alumiiniyhdisteiden raja-arvon tulisi eläinkokeissa havaittujen vaikutusten perusteella olla melko alhainen. Päädyttiin esittämään neurotoksisten vaikutusten ja keuhkovaikutusten perusteella HTP-arvoksi niukkaliukoisille 1 mg/m³, tämä koskisi huuruja ja pölyn alveolijaetta. Liukoisille alumiiniyhdisteille esitetään HTP-

arvoksi 0,1 mg/m³. Biologisten näytteiden ohje-raja-arvoksi esitetään alumiinihuuruille ja niukka-liukoisille alumiiniyhdisteille 2 µmol/l. Liukoisille ei ole sellaista dataa, että pystyttäisiin esittämään biomonitoroinnin ohjeraja-arvoa. Niukkaliukoisten yhdisteiden osalta muutos olisi melko pieni, mutta selkeyttäisi asiaa. Liukoisissa tultaisiin merkittävästi alaspäin nykyarvoista. Ei olla tunnistettu töitä, joissa arvon laskeminen aiheuttaisi hankaluuksia.

Keskusteltiin ja päätettiin jättää asia pöydälle. Irpola selvittää, onko yrityksissä prosesseja, joissa olisi liukoisten yhdisteiden osalta ongelmallista päästä raja-arvoihin. Asian käsittelyä jatketaan seuraavassa kokouksessa.

5. Lisääntymisterveysasetuksen uudistaminen; tilannekatsaus

Puheenjohtaja kertoi, että lisääntymisterveysasetuksen uudistamistyö on päätetty antaa Katja Dannerille, ja myös Noora Pajukoski on työssä mukana. Lisääntymisvaaralliset kemikaalit siirtyvät syöpädirektiivin velvoitteiden alle. Yleisestä lisääntymisterveysasetuksesta voi tulla enemmän raskaudenaikaiseen suojeluun liittyvä asetus. Tarkoitus on edetä pitkälti raskaana olevia työntekijöitä koskevan direktiivin mukaisesti. Kun pykälä on valmiina, niitä esitellään jaostossa. Keskusteltiin. Työläjäjärvi halusi, että kartoitetaan myös muita mahdollisia raskauden riskitekijöitä. Voisiko esim. TTL kartoittaa uudehkoja tutkimuksia ja niistä nousevia tarpeita raskausaikaan liittyen, esim. biologiset tekijät, korona, työaika, meluallistus? Ainakin tulisi selvittää nämä, onko uuden sääntelyn tarvetta. Todettiin, että Heikki Frilander olisi varmaankin paras asiantuntija. Hän on myös erityisäitiysrahaoppaan valmistelija. Todettiin, että myös opasta pitäisi päivittää, jos muutamme lainsäädäntöä.

6. Muut asiat

Puheenjohtaja kertoi, että lyijy ja isosyanaatit oli tarkoitus päivittää kemiallisten aineiden direktiivin, mutta lyijy meneekin syöpädirektiiviin. Komissiokaan ei ole päättänyt, kannattaako kemiallisten aineiden direktiivi avata pelkän isosyanaatin takia. Asbestin osalta raja-arvoehdotus tulee vuoden kolmannella neljänneksellä. On toistaiseksi auki, mitä parlamentin ehdotusten kanssa tehdään. Maaliskuun kokouksessa keskustellaan, käsittelesikö WP Chemicals parlamentin ehdotuksia. Parlamentin ehdotuksia voidaan käsitellä myös HTP-jaoston kokouksissa.

7. Seuraavat kokoukset

Seuraava kokous pidetään ma 28.2. klo 13.00 alkaen.

8. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 10.45.

Sirkku Saarikoski

puheenjohtaja

Tanja Ylitöyrä

sihteeri